

Forfatter: Dalgas, Ernesto

Titel: Udrag fra Lidelsens Vej

Citation: Dalgas, Ernesto: "Lidelsens Vej", i Dalgas, Ernesto: *Lidelsens Vej*, udg. af Henrik Schovsbo, Det Danske Sprog- og Litteraturselskab, Borgen, 1993, s. 294.
Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-dalgalideval-shoot-idm139862323204272/facsimile.pdf> (tilgået 20. april 2024)

Anvendt udgave: Lidelsens Vej

positiv. Selvom Woel ikke mener, bogens rigdom på tanker kommer frem ved et referat, er hans behandling meget parafraserende. Her er han i modsætning til Jørgen Bukhdal, der i 1931 i *Det moderne Danmark* kort placerer Dalgas i 1890'ernes livsanskuelsesdebat. Igen ved siden af Feilberg, og med kraftige kierkegaardske allusioner: romanen karakteriseres som studier i »Livets Stadier», Prosa-historien sammenlignes med Kierkegaards forlovelseshistorie, og senere under omtalen af *Dommedags Bog* inddrages begrebet *Euten-Eller*. Der påvises sådan set ingen kierkegaardske træk ved bogernes tænkning, men sammenknytningen af de to er altså tydelig.

Hos K.F. Plesner i *Kulturbærere* (1938) træffes den første æstetiske kritik af romanen. Den sættes højt som en »fin, dyb og tankerig» bog, men den er også ujævn. Dalgas er under påvirkning af Kierkegaards æstetiske forfatterskab og behersker hans form.

Jacob Paludan behandler Dalgas i åbningsessayet i samlingen *Litterært Selskab* (1956). Han forholder sig lidt kritisk til den kierkegaardske adept og hans megen tale om lidelsen – nyder han den? Paludan ser klart Dalgas som comtesk nøgternhedsprofet og stiller spørgsmålet, om det er nok at leve på. Sluttelig sammenholder han romanen med traditionen for at vælge de indre, åndelige værdier fremfor de materielle, som ifølge Paludan vælges af nutiden.

For sig selv står Aage Henriksens behandling af *Lidelsens Vej*. I 1942 udsendte han i Hasselbalchs Kulturbibliotek et Dalgasbind med indledning, *Noveller og Fragmenter*. Her er fire store fragmenter af romanen. Indledningen rummer en biografisk skitse og en bestemmelse af værk og skæbne som styret af de to store kræfter: kristendommen, væsentligst i Kierkegaards udgave, og positivismen. Værk og skæbne ses under ét, og Dalgas' sygehistorie genfortælles kort.

1948 offentliggjorde Aage Henriksen den allerede nævnte afhandling om *Lidelsens Vej* i *Orbis Litterarum*. Ud over en redegørelse for bogens tekstforhold og tilblivelseshistorie giver artiklen en analyse af romanen. En nøjere gennemgang af bogens komposition, hvor der lægges vægt på en intern og psykologisk analyse og hvor forfatterens store viden om den åndelige udviklings særlige lovmæssigheder inddrages, gives i essayet »Kompositionens sprog», trykt i samlingen *Gøtiske tid* (1971). Endelig har Aage Henriksen taget *Lidelsens Vej* op i en artikel i tidsskriftet *Kritik*, nr. 32 (1974). Her sættes Salomons opgør